

Forskningsbiblioteket

Mer om litteratur, publisering og forskningsinfrastruktur

9. april 2018 AV ELI HELDAAS SELAND

Bibliome-hvafforno?

Bibliometri handler om telling og måling av publisering og sitering. Foto: Trond Brattelid

En tenkt samtale

«Hva jobber du med?», hender det folk spør meg. Sjeldnere og sjeldnere, av en eller annen grunn, men la nå det ligge i denne omgang.

Svaret mitt avhenger selvfølgelig av sammenhengen; hvor vi er og hvem de er. Kanskje jeg svarer at jeg jobber i bibliotek. «Åja», svarer de gjerne da, og nikker anerkjennende. De fleste liker bibliotek (tror jeg), og alle vet hva det er og kan forholde seg til det (jeg innbiller meg at en del med titler som inneholder executive ett-eller-annet av og til kan ha det litt vanskeligere i svigerfamiliens juleselskap eller på påskefrokost i barnehagen).

Jeg får ofte en ide om hvilke bilder av min arbeidshverdag den jeg snakker med danner seg nå, ganske særlig hvis jeg har på meg briller og cardigan den dagen: klisjeen av den beskjedne bibliotekaren (som hysjer). For all del, jeg lever godt med det. For meg er den klassiske bibliotekaren en hverdagshelt. (Les en strålende beskrivelse av denne heltens hverdag i Kristen Arnetts innlegg på bloggen Literary Hub.) Jeg vil gjerne assosieres med henne. Det er riktignok en drøy tilsnikelse, for jeg har ikke bibliotekarutdanning og mangler helt kompetansen til å gjøre mange av de typiske bibliotektingene (puh, der var det sagt).

Vi er flere som blir litt ukomfortable når noen med største selvfølgelighet slenger ut fraser som «katt og klass» ved lunsjbordet. (Jeg har lært nå at de med akkurat dette mener katalogisering og klassifikasjon.) Som vel de fleste har fått med seg er både folke- og fagbibliotek i dag mer enn et sted hvor bøker og annet lånes ut. Derfor er vi også mange som ikke jobber med det, men har andre arbeidsoppgaver.

Går du videre?

Tilbake til samtalen. Noen er nemlig nysgjerrige eller høflige nok til å spørre videre. En mulig fortsettelse er at jeg sier jeg jobber med forskningsstøtte. Det er et ord folk i og for seg forstår, men mange signaliserer gjennom kroppsspråk at de er usikre på hva det er og innebærer. Det er neimen ikke rart, det brukes noen arbeidstimer hvert

år på å diskutere det rundt omkring. Mest sannsynlig går samtalen nå i stå.

Eventuelt halter den et stykke videre mens jeg (erfaringsmessig med vekslende hell) utdyper. En sjelden gang føler jeg at det er på sin plass å spesifisere nærmere hva arbeidsoppgavene mine er. Hvis jeg da kommer i skade for å bruke ordet bibliometri, er det overveiende sannsynlig at blikk begynner å flakke. Antakelig slutter samtalen her. Skal den fortsette, er det i hvert fall på høy tid å enten bytte samtaleemne helt, eller å vri fokuset fra meg og min jobb over til samtalepartneren.

Man hører kanskje det man vil høre

Noen blir usikre fordi de ikke aner hva jeg snakker om. Forståelig nok. Andre liker ikke så godt å snakke om bibliometri. Jeg tror det kommer an på hvor de selv jobber og hva slags befatning de har hatt med det. For en del i akademia har det ubehagelige konnotasjoner.

Det kan lett bli dårlig stemning når det er snakk om å tildele poeng for publiseringsaktivitet, evaluere forskningsinnsats eller sammenligne antall siteringer. De færreste forskere er særlig glade for sånt. Jeg er ærlig talt ikke sikker på hvor godt lederne som driver med det liker det heller, men i disse målstyringstider hvor alt skal kvantifiseres, er det vanskelig å slippe unna.

Kvantitative studier av forskning

Bibliometri er kort fortalt kvantitative studier av forskning. Internasjonalt brukes også begrepet scientometrics om slik forskning, men det er litt verre å oversette til norsk. Forskningsresultater blir

formidlet gjennom publikasjoner, derfor er det primært dem vi studerer, med utgangspunkt i databaser.

Cristin (Current Research Information System in Norway) er en viktig kilde for den som vil studere vitenskapelig publisering i Norge. Den inneholder informasjon om hvem som publiserer, hva de publiserer, og i hvilke kanaler. Det er en god kilde i denne sammenhengen fordi den er nokså komplett, og fordi dataene har høy kvalitet.

Det som mangler i Cristin, er siteringsdata. Det må vi derfor hente i andre, internasjonale databaser. De viktigste er Web of Science, Scopus og Google Scholar. De har alle sine styrker og svakheter, og det krever både ekspertise, programvare og tid å bearbeide og fortolke data fra dem.

Ved hjelp av indikatorer som h-indeks og *journal impact factor* (JIF) brukes siteringer til å beregne og sammenligne vitenskapelig innflytelse eller gjennomslag (*impact*). Det må ikke forveksles med kvalitet, selv om det er nærliggende. Vi ser ofte at de artiklene som får mange siteringer er gode, men ikke alltid, og det er ingen nødvendig sammenheng.

Vi kan heller ikke uten videre sammenligne bildene de ulike indikatorene tegner på tvers av tradisjoner. Variasjon i rammer og praksiser mellom land, institusjoner, fag, miljøer og publiseringskanaler nødvendiggjør ulike former for normalisering.

Neste blogginnlegg fra meg skal handle om hvordan vi kan bruke siteringsdata fornuftig og ansvarlig.

Bloggar er unnateke den redaksjonelle lina som styrer innhaldet på Høgskulen på Vestlandet sin offisielle nettstad

blogg.hvl.no er driven med WordPress